

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN

Burgemeester en wethouders van Bergeijk
t.a.v. de ambtelijk secretaris

Datum: 2 december 2020
Onderwerp: **Advies over de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2021 – 2025**

Geacht college,

Aan ons is gevraagd advies te geven over de nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2021 – 2025. Ter voorbereiding op dit advies hebben wij 21 oktober 2020 de nota ontvangen en op onze bijeenkomst van 27 oktober 2020 hebben we een PowerPoint-presentatie gehad van de betreffende beleidsmedewerkster.

Inleiding

Als vertrekpunt voor de definitie van gezondheid wordt in de nota uitgegaan van de gedachte dat gezondheid meer is dan “niet ziek zijn”. Gezondheid gaat ook over veerkracht, meedoen, betekenisvolle activiteiten en omgeving. De problemen die achter verminderde gezondheid schuilgaan, reiken verder dan het expliciete gezondheidsdomein zoals leefstijlaspecten (roken, drinken, eten en bewegen). Problemen door armoede, schulden, huisvesting, arbeid, opleiding en leefomgeving hebben invloed op de gezondheid. Ook het hebben beperkingen (fysiek, verstandelijk) en psychische kwetsbaarheden hebben invloed op de gezondheid. Mensen in een kwetsbare situatie hebben hierbij een hoger risico; hoe meer factoren een rol spelen des te meer kans er is op een slechtere gezondheid.

Prioriteiten

Gezondheidsbeleid is er op gericht om een (preventieve) bijdrage te leveren aan het terugdringen van de factoren die gezondheid negatief beïnvloeden. In de nota wordt hierbij prioriteit gegeven, conform de landelijke lijn, aan vraagstukken die gaan over:

- gezondheid in de fysieke en sociale omgeving;
- gezondheidsachterstanden verkleinen;
- druk op het dagelijks leven bij jeugd en volwassenen;
- vitaal ouder worden.

De aanpak van deze prioritaire vraagstukken vindt deels plaats middels regulier beleid (WMO-beleid, sportbeleid, minimabeleid enz.) en deels middels specifieke projecten zoals: Kempenbranie (o.a. terugdringen alcoholgebruik bij jongeren), Kansrijke Start (o.a. betere zorg voor kwetsbare ouders en kwetsbare kinderen in de eerste 1000 dagen), Rookvrij Generatie, Digitaalhuis (o.a. terugdringen laaggeletterdheid), Een tegen eenzaamheid (terugdringen eenzaamheid bij ouderen door o.a. dagbestedingsactiviteiten), LeefSamen (o.a. een sociaal alarmeringssysteem voor ouderen) en Bergeijk ACTIVE (o.a. bevorderen van een gezonde leefstijl).

Beleidsnota

In de voorliggende beleidsnota is door de gemeente achtereenvolgens verwerkt: de evaluatie lokaal gezondheidsbeleid van de afgelopen periode 2017 – 2020, het landelijk gezondheidsbeleid, het nationaal preventieakkoord, de GGD-monitors en toekomstverkenningen 2019, de uitgangspunten preventief gezondheidsbeleid en tot slot de voorgenomen activiteiten voor de periode 2021 – 2025.

Aan goede intenties bij de opstellers wordt door ons niet getwijfeld, echter de grote hoeveelheid informatie zonder dat programmatische samenhang altijd duidelijk is, maakt het lastig voor ons om te adviseren. Omdat ook streefcijfers veelal ontbreken zijn ambities niet altijd onderbouwd en dus des te lastiger om later te evalueren. Op deze wijze kan er een vicieuze cirkel ontstaan en kan er steeds opnieuw beleid gestapeld zonder op effect te worden beoordeeld.

Op pagina 25 wordt aangegeven dat de nota feitelijk een flexibel beleidskader betreft. De gemeenteraad stelt weliswaar vast maar het college heeft nog alle mogelijkheid om in te spelen op ontwikkelingen en initiatieven. Vermeld wordt hierbij dat de samenleving om een responsabele overheid vraagt die hier welwillend op reageert. Met deze handreiking is het voor de ASD een stuk gemakkelijker om te reageren op deze nota, want wij komen in 2021 graag terug op aantal aspecten.

Wij hebben nu te weinig tijd gehad om én de evaluatie 2017 – 2020 door te nemen, én de uitgangspunten met elkaar te bediscussiëren, én de GGD-monitor te beoordelen, én de GGD-toekomstverkenningen te bespreken. Het is voor de kwaliteit van ons advies nodig om dit wel eerst zorgvuldig met elkaar te bespreken om daarna met volle overtuiging iets te zeggen over de voorgestelde activiteiten periode 2021- 2025.

Inclusie-agenda

Wij missen specifiek beleid voor mensen met een beperking en daarom vragen wij het college aandacht voor het volgende. Begin 2016 ging de Tweede en Eerste kamer van de Staten Generaal akkoord met de ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking. In 2018 bracht de regering het programma VN-verdrag “Onbeperkt meedoen” uit en in 2019 bracht de VNG een handreiking uit over de lokale inclusie agenda “Iedereen doet mee”. Eind 2019 nam de gemeenteraad van Bergeijk een motie aan om actief aan het VNG- programma mee te doen. Eersel en Reusel De Mierden hebben reeds een inclusie-agenda opgesteld. In de nota wordt de inclusie-agenda wel een paar keer vermeld zonder dat er ook daadwerkelijk op wordt ingezet.

De knelpunten die mensen met een beperking ervaren op verschillende domeinen zijn o.a.: WMO-voorzieningen, wonen, onderwijs, sport, werk, toegankelijkheid openbaar vervoer, toegankelijkheid gebouwen, toegankelijkheid openbare ruimte en toegankelijkheid informatievoorziening. Er dient daarbij stilgestaan te worden bij wat er al loopt aan actiepunten, de verbeterpunten en welke acties nog moeten worden uitgevoerd. Een eerste inventarisatie kan aldus worden gezien als een domein overstijgend plan van aanpak bij de implementatie van het VN-verdrag in Bergeijk.

Ons advies is om in het kader van lokaal gezondheidsbeleid een start te maken de lokale inclusie-agenda. Meerdere (patiënt/cliënt) organisaties kunnen daarbij behulpzaam zijn en er zijn inmiddels talloze mooie voorbeelden in den lande van lokale inclusie agenda's.

Advies

Wij hebben te weinig tijd gehad om ons deze complexe materie goed eigen te maken. Het is voor de kwaliteit van ons advies nodig om dit wel eerst zorgvuldig met elkaar te bespreken. Aangezien er bij deze nota sprake is van een beleidskader, dat na vaststelling ontvankelijk blijft voor ontwikkelingen en initiatieven, biedt dat ons de ruimte op in 2021 een zinvolle discussie hierover voort te zetten en desgewenst initiatieven te ontwikkelen cq voorstellen te doen.

Hierop vooruitlopend geven wij reeds het volgende advies mee:

- probeer de lange rij opsommingen van beleid en activiteiten te voorkomen door ordening aan te brengen in de vele doelen (bijvoorbeeld door samenhangende hiërarchie in doelen aan te brengen) en door programmatische samenhang aan te brengen (welke activiteiten/projecten dragen aan welk programma bij);
- integreer alle activiteiten in één samenhangende monitor (bijvoorbeeld die van de GGD) en laat die door één instellingen uitvoeren;
- breng streefcijfers aan die ons dwingen tot kritische reflexie;
- maak werk van de inclusie-agenda die wel genoemd wordt in de nota maar niet wordt geoperationaliseerd.

Tot slot

Wij hopen met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd. Wij vernemen graag uw antwoord op onze vragen en suggesties. Mocht u vragen hebben dan horen wij dat graag van u.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Bergeijk,

Ab Czech,
Voorzitter